

Methotrexaat

Reumatologie

In overleg met u heeft uw behandelend arts u het geneesmiddel methotrexaat voorgeschreven. Deze folder geeft u informatie over dit geneesmiddel. Heeft u na het lezen van deze folder nog vragen, dan kunt u daarmee altijd bij uw arts, verpleegkundig specialist, apotheker of verpleegkundig reumaconsulent terecht.

Werking

Methotrexaat (ook wel MTX genoemd) is een antireumaticum. Het onderdrukt het ziekteproces en vermindert daardoor zwelling en pijn van de gewrichten en ochtendstijfheid. Het heeft een remmend effect op het ontstaan van gewrichtsbeschadigingen.

MTX werkt langzaam; het kan acht weken of soms zelfs langer duren voor het effect merkbaar wordt. Uw arts adviseert u daarom vaak om naast MTX, tijdelijk andere pijnstillende en ontstekingsremmende middelen te gebruiken.

Gebruik

MTX wordt toegediend in tabletten van 2,5 mg of als injectievloeistof in kant en klare spuitjes.

MTX wordt niet dagelijks gegeven, maar in een dosering van bijvoorbeeld 15 mg éénmaal per week. (= 6 tabletten van 2,5 mg of een injectie van 15 mg). De arts bespreekt met u de dosering en op welke dag en welk tijdstip u de tabletten inneemt of in geval van injecties u deze injecteert. U gebruikt altijd maar één toedieningsvorm. Het is nooit zo dat u gelijktijdig tabletten en injecties gebruikt.

Wanneer u MTX in injectievorm moet gaan gebruiken krijgt u hierbij instructie van de verpleegkundig reumaconsulent.

Om de kans op bijwerkingen van MTX te verkleinen, krijgt u tevens foliumzuur voorgeschreven. De dosering hiervan bepaalt uw reumatoloog. Foliumzuur mag u niet innemen op de dag dat u de MTX inneemt of spuit!

Bijwerkingen

De meest voorkomende bijwerkingen van MTX zijn:

- Maag- of darmklachten, zoals een vol gevoel, misselijkheid en diarree.
- Leverfunctiestoornissen. Hier merkt u zelf meestal niets van, maar het kan ontdekt worden door controle van uw bloed.
- Ontsteking van het mondslijmvlies.
- Stoornissen in de bloedaanmaak door onderdrukking van het beenmerg. Hier merkt u zelf meestal niets van, maar het kan ontdekt worden door controle van uw bloed.
- Een bepaalde vorm van allergische longontsteking.
- Huidafwijkingen en/of haaruitval.
- Hoofdpijn en/of duizeligheid.
- Verhoogde kans op infecties.

Als één of meerdere van deze bijwerkingen bij u optreden of wanneer u langer dan één dag diarree heeft en/of braakt, moet u contact opnemen met uw behandelend arts of huisarts.

Tevens dient u contact op te nemen met uw behandelend arts of huisarts bij koorts, optredende infecties, voor een operatie of voor een reis naar het buitenland waarbij u vaccinaties nodig heeft.

Door regelmatig het bloed te onderzoeken, kunnen vroegtijdige tekenen van lever- of beenmergbeschadiging worden opgespoord en kan eventueel de dosering MTX worden aangepast. U moet zich daarom goed aan de afspraken voor bloedcontrole houden.

Aanvullende informatie

Wees zuinig met alcohol. In combinatie met MTX wordt de kans op leverfunctiestoornissen verhoogd. Bespreek alcoholgebruik met uw reumatoloog.

Tijdens infectieziekten, koorts, hoesten e.d. moet, meestal tijdelijk, gestopt worden met MTX. Bespreek dit met uw huisarts, reumatoloog of behandelend specialist. Voor en na operaties wordt in de meeste gevallen niet gestaakt met de MTX. Het is wel raadzaam om dit met de arts die u opereert te bespreken.

Als uw huisarts of een andere specialist het noodzakelijk acht u met antibiotica te behandelen, meldt dan altijd dat u behandeld wordt met MTX. Bepaalde antibiotica zoals Monotrim® (=trimethoprim), Bactrimel® (=co-trimoxazol) kunnen namelijk niet in combinatie met MTX worden gegeven.

Tip: het is handig om een actueel geneesmiddelenpaspoort bij u te dragen, zodat u altijd kunt laten zien welke medicatie u gebruikt.

MTX is een cytostaticum: een stof die de groei van cellen remt en snelgroeiende, woekerende cellen doodt. Cytostatica worden daarom vooral gebruikt bij de behandeling van kanker. MTX is hiervoor tientallen jaren in gebruik. Onderzoek heeft aangetoond dat MTX ook de groei van niet-kwaadaardige cellen remt en een gunstig effect heeft op gewrichtsontstekingen. Daarom wordt MTX ook toegepast bij een huidziekte (psoriasis) en bij reumatische aandoeningen. De dosering van MTX is bij reumatische ziekten vele malen lager dan bij de behandeling van kwaadaardige aandoeningen, waardoor de bijverschijnselen ook minder zijn.

Invloed op de voortplanting

Overleg altijd met uw behandelend arts als u een zwangerschap overweegt. MTX kan invloed hebben op zaad- en eicellen. Bij gebruik van MTX tijdens de zwangerschap bestaat de kans op miskramen en aangeboren afwijkingen. Daarom wordt altijd geadviseerd om tijdens de behandeling voor goede, betrouwbare anticonceptie te zorgen. Dit geldt voor mannen en vrouwen. Zet deze na beëindiging van de medicatie nog minstens drie maanden voort. Als u een zwangerschap overweegt, moet u dat eerst met uw arts overleggen. U mag geen borstvoeding geven tijdens een behandeling met MTX.

Tot slot

Als u na het lezen van deze folder nog vragen heeft, kunt u deze stellen aan uw behandelend arts, verpleegkundig specialist, apotheker of verpleegkundig reumaconsulent.

Indien u uitgebreidere informatie over methotrexaat wil lezen verwijzen wij u naar:
Methotrexaat - ReumaNederland.nl

Belangrijke telefoonnummers

ETZ (Elisabeth-TweeSteden Ziekenhuis): (013) 221 00 00
Polikliniek Reumatologie: (013) 221 03 80

Locatie ETZ Elisabeth
Route 24
Locatie ETZ TweeSteden
Afdeling 3A